

ODBORNÝ SEMINÁR

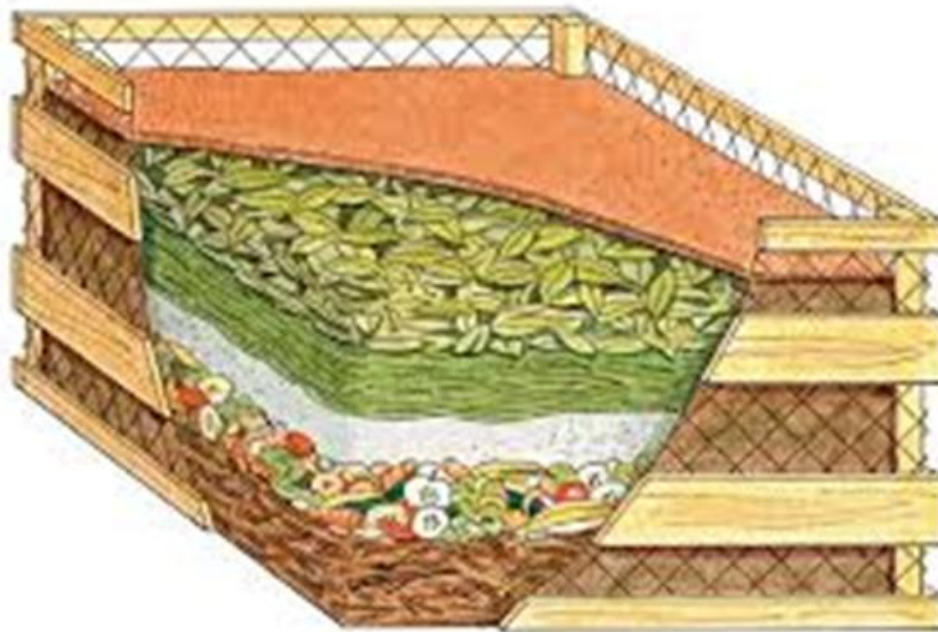
„Naučme sa triediť odpad v Nižnom Hrušove“

31.8.2015

 NADÁCIA
SLOVENSKEJ SPORITELNE

KOMPOSTOVANIE

Čo vlastne kompostovanie je?

Kompostovanie

- je prírodný proces, pri ktorom dochádza k rozkladu odpadov pôsobením mikroorganizmov vody a kyslíka na humusové látky.
- znižuje riziko vysychania a prepúšťania vody.

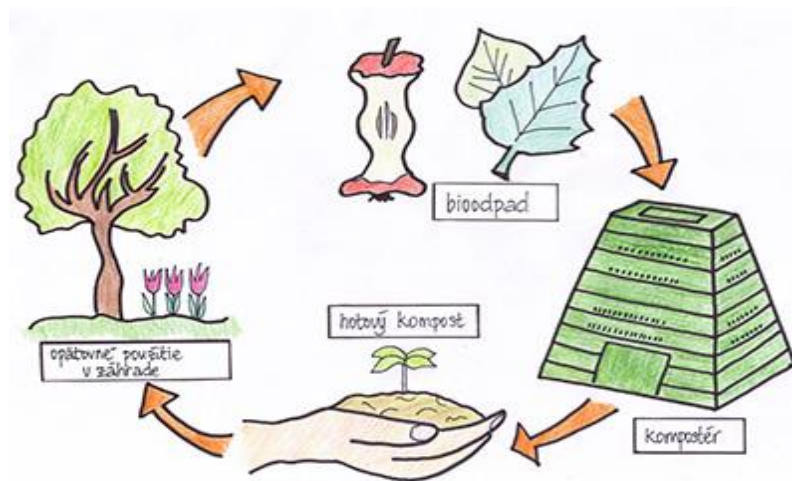
Kompostovaním sa získava predovšetkým kvalitné **hnojivo**, ktoré zadržiava vodu, prevzdušňuje pôdu a dodáva jej živiny.

Kompostovanie je prirodzený a riadený proces, ktorým premieňame bioodpad a inú organickú hmotu na kvalitné hnojivo pre našu záhradku – **kompost**. Vyzretý kompost je hnedej až tmavohnedej farby, drobnej štruktúry, nezapácha ale vonia ako humus.

Domáce kompostovanie má tú výhodu, že vieme, čo si do kompostu dáme a výsledný kompost ostáva priamo využiteľný pre naše potreby.

Môžeme vrátiť záhradke živiny, ktoré sme z nej formou úrody odobrali.

Čo patrí a čo nepatrí do kompostu

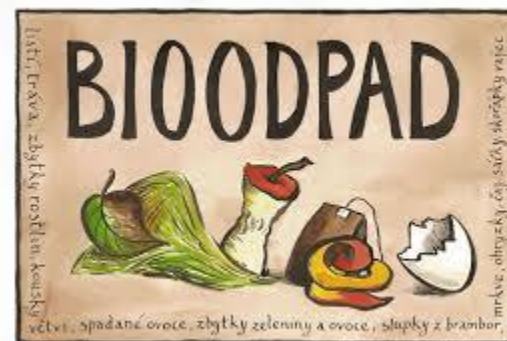
Odpady môžeme z hľadiska kompostovania rozdeliť na:

- Vhodné na kompostovanie – patria do kompostu
- Podmienečne vhodné na kompostovanie – patria do kompostu po úprave
- Nevhodné na kompostovanie – nepatria do kompostu

Odpady vhodné na kompostovanie

Tieto odpady môžeme priamo dávať do kompostu bez zložitejšej úpravy:

- Bioodpad z kuchyne
- Bioodpad z domácnosti
- Bioodpad zo záhrady
- Bioodpad z chovu hospodárskych zvierat
- Kompostovacie prísady

Odpady podmiennečne vhodné na kompostovanie

Ide o špecifickú skupinu odpadov, ktoré po určitej úprave môžu byť kompostované:

- Časti rastlín napadnuté chorobami a parazitmi
- Buriny s vyzretými semenami a niektoré druhy burín rozmnožujúcich sa koreňmi
- Chemicky ošetrované rastliny
- Orechové lístie

Odpady nevhodné na kompostovanie

Do kompostu nepatria:

- Nerozložiteľné odpady
- Odpady s obsahom nebezpečných látok a ťažkých kovov
- Suroviny podozrivé z obsahu patogénnych mikroorganizmov
- Bioodpady s nadmerným rizikom vzniku zápachu a prilákania nežiaducich zvierat
- Bioodpady s obsahom soli, minerálnych olejov a pod.

Uhlíkaté a dusíkaté suroviny

Uhlíkaté suroviny

Sú chudobné na živiny, často hnedé a suché. Rozkladajú sa pomaly, preto ich možno dlhodobo skladovať pri komposte a postupne ich primiešavať. Zabezpečujú udržiavanie dutín v komposte, a tým prístup vzduchu do kompostu.

Patrí sem: zhrabané lístie, piliny, hobliny, slama, drevná štiepka, konáre, kukuričné kôrovie, papierové vreckovky, kôstky, orechové škrupinky.

Uhlíkaté a dusíkaté suroviny

Dusíkaté suroviny

Sú bohaté na živiny, často zelené, šťavnaté a mäkké. Rozkladajú sa rýchlo, urýchľujú proces, ale ľahko môžu zhnívať a rozkladať sa bez prístupu vzduchu. Preto ich nemožno skladovať dlhšie, primiešavajú sa ihneď k uhlíkatým surovinám do kompostovaného materiálu.

Patrí sem: zvyšky z ovocia a zeleniny, šupky z južných plodov, zvyšky z varených jedál, zhnité ovocie, čerstvo pokosená tráva, hnoj, trus, výlisky z ovocia, perie, vlna, vlasy, nechty

Základné princípy kompostovania

Základné princípy kompostovania

SPRÁVNÝ POMER UHLÍKATÝCH A DUSÍKATÝCH SUROVÍN

Je to ako chlieb s maslom a syrom: chlieb sú uhľikaté suroviny, syr a maslo dusíkaté. Najedli by sme sa aj so suchého chleba, ale nie je to ono. Podobne suché lístie či slama sa postupne rozložia ale ak k nim pridáme dusíkaté suroviny, rozkladané procesy sa rozbehnú oveľa rýchlejšie a o pár dní po založení kompostu v ňom teploty môžu dosiahnuť 40 – 50 stupňov celzia.

ZÁKLADNÉ PRINCÍPY KOMPOSTOVANIA

DOSTATOČNÝ PRÍSTUP VZDUCHU

Kompostovací proces potrebuje vzduch. Preto sú dôležité vetracie otvory v kompostéroch. Vzduch zabezpečíme tiež prehodením kompostu, čím sa materiál premieša. Kompostovací materiál odporúčame prehodiť raz za 1 – 2 mesiace, minimálne však na jar a na jeseň. Dostatočný prístup vzduchu zabezpečí aj to, že kompost nezapácha. Vplýva na to aj správna veľkosť častíc kompostu. Pri nedostatku vzduchu, zlej surovínovej skladbe, či pri zamokrení kompostu dochádza k hnitiu a k zápachu.

ZÁKLADNÉ PRINCÍPY KOMPOSTOVANIA

SPRÁVNA VLHKOSŤ MATERIÁLU

Zamokrený kompost zapácha (zlý prístup vzduchu), pri vysušení sa zas kompostovací proces zastaví. Optimálne je, keď je kompost vlhký, nie mokrý ani suchý. Pre zabránenie vyschnutia je vhodné umiestniť kompost na tienisté miesto. Premočeniu a aj vyschnutiu zabráni zakrytiu kompostu strieškou alebo geotextíliou.

ZÁKLADNÉ PRINCÍPY KOMPOSTOVANIA

SPRÁVNÁ VEĽKOSŤ SUROVÍN

Čím sú kompostované častice menšie, tým sa rýchlejšie skompostujú. Ak sú však častice malé, hrozí, že kompost nebude mať potrebnú dutinkovú štruktúru a teda bude nedostatočný prístup vzduchu, čo znamená zápach.

Väčšinou treba skrátiť ťažšie rozložiteľné uhlíkaté suroviny – konáre, stonky starších rastlín, drevo a pod. Optimálna veľkosť je veľkosť palca na ruke (2 – 4 cm).

Umiestnenie kompostoviska

Pre umiestnenie kompostoviska je potrebné dodržiavať tieto odporúčania:

- Kompostovisko umiestnime na tienisté miesto
- Kompost je vhodné prikryť priedušnou geotextíliou
- Kompostovaný materiál by mal mať kontakt so zemou
- Donášková vzdialenosť by nemala byť príliš veľká
- Dostatočný priestor okolo kompostoviska
- Okolo kompostoviska odporúčame mať spevnený podklad

Rôzne typy kompostérov

- Kompostovať môžeme jednoducho na kope – v hrobli alebo použijeme nejaký typ kompostovacieho zásobníka (kompostér).

Kompostovanie v hrobli

- Najlacnejšia forma kompostovania – netreba kompostér, vyžaduje však veľa priestoru. Používa sa aj vtedy, ak je k dispozícii veľké množstvo materiálu. Materiál sa jednoducho premieša a uloží do požadovaného tvaru hroble – základka. Odporúčame šírku základky max. 2 – 2,5 m, výška je potom max. 1,5 m. dĺžka môže byť podľa potreby.

Kompostovanie v zásobníkoch (kompostéroch)

Kompostéry môžu byť drevené, plastové, pletivové, betónové a podobne. Dôležité je dodržať zásadu aby kompostovaný materiál mal dostatočný prístup vzduchu – kompostéry musia mať dostatok otvorov. Môžeme ich vyrobiť svojpomocne alebo si ich zakúpiť.

Drevené kompostéry

Často môžu byť veľmi lacné a zhotovené svojpomocne. Môžu byť zhotovené z odpadových konárov a prútia, z paliet, dosák. Ich nevýhodou je obmedzená životnosť. Nepoužívajte drevo ošetrované toxickými látkami.

Betónové, tehlové a kamenné kompostéry

Sú drahšie ale trvanlivejšie. Budujú sa bez prednej steny, resp. s vyberateľnou drevenou stenou. Pri stavbe nezabúdajte na vetracie otvory a na odtok vody. Ich cenu znižuje použitie zvyškového stavebného materiálu.

Pletivové kompostéry

Ľahko zhotoviteľné, pri použití odpadového pletiva sú aj lacné.

Plastové kompostéry

Môžu byť uzavreté alebo otvorené.
Otvorené plastové kompostéry sú podobné dreveným, len majú výhodu, že vydržia podstatne dlhšie. Sú často drahšie.

ĎAKUJEM ZA POZORNOST

